

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep,
0032 Oslo

Deres referanse:
22/5614-4

Vår dato:
28.04.2023

Vår referanse:
Siri Espe, Interessepolitisk leder
siri@ungefunksjonshemmede.no

Høringssvar - NOU 2022:16 En folkehøgskole for alle - Vilkår for økt kvalitet og mangfold i folkehøgskolene

Unge funksjonshemmede og Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO) har gjennomgått NOU 2022:16 og vil med dette gi våre innspill. Vi har tatt utgangspunkt i de temaene som er særlig relevante for unge med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer.

Overordnet innspill

Unge funksjonshemmede og FFO er overordnet positive til utvalgets forslag i NOU 2022: 16 En folkehøgskole for alle. Vi er fornøyd med at det er stort fokus på mangfold og hvordan man kan få til inkludering av underrepresenterte grupper i folkehøgskolen, herunder funksjonshemmede. Vi er enige med utvalget i at mer ressurser må gå til elever med nedsatt funksjonsevne, elever fra minoritetsgrupper og elever fra grupper med lav sosioøkonomisk status. Dette er grupper som er viktig å prioritere for å øke mangfoldet ved landets folkehøgskoler.

Utredningen tar opp mange viktige problemstillinger knyttet til inkludering av og barrierer for funksjonshemmede. Vi er veldig positive til at Unge funksjonshemmedes folkehøgskoleprosjekt har blitt brukt aktivt i utredningen, og at innspill og kunnskapsgrunnlaget herfra har blitt inkludert. Vårt inntrykk er at utvalget har god forståelse av forskjellen på spesielt tilrettelagte linjer, slik som bo- og arbeidstreningslinjer, og inkludering i ordinære linjer, og det er svært positivt at det foreslås flere konkrete tiltak for å inkludere flere funksjonshemmede ved landets folkehøgskoler.

Universell utforming og tilrettelegging

Universell utforming er nevnt i ulike kapitler i utredningen, men kommenteres som en helhet i høringssvaret.

Det er positivt at utvalget setter fokus på universell utforming, og universell utforming som tiltak for å sikre et større mangfold ved landets folkehøgskoler. Vi er positive til at utvalget mener at universell utforming av eksisterende folkehøgskolebygg bør prioriteres høyere enn i dag, og at det i dagens samfunn skal svært gode grunner for ikke å prioritere dette. Utvalgets forslag om at

nye skoler skal oppfylle kravene om universell utforming, samt at alle folkehøgskoler skal være universelt utformet innen en tidsfrist er spesielt positivt.

Som utvalget poengterer så bør det stilles krav til både folkehøgskolene og myndighetene om at folkehøgskolelovens krav i § 5a til det fysiske læringsmiljøet følges opp og prioriteres, slik at alle folkehøgskoler har gode og tilgjengelige lokaler. Det er positivt at utvalget mener at folkehøgskoleloven i større grad må ha krav til bomiljøet. Dette vil være nødvendig for å sikre et trygt og godt læringsmiljø siden de fleste elevene på folkehøgskolene oppholder seg på folkehøgskolen 24 timer i døgnet. Tilpasning, tilrettelegging og universell utforming vil være essensielt her for flere unge med funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom. Imidlertid vil vi poengtere at det er en ting å kunne bruke og ha tilgang til de fysiske lokalene og byggene til folkehøgskolene, men det er også viktig at det er mulig for folkehøgskoleelevene å være med på det sosiale som skjer på folkehøgskolen i tillegg til å følge med på selve opplegget og undervisningen.

Utvalget peker på at tilrettelegging for at flest mulig kan bruke folkehøgskolen krever at man investerer i langsiktige tiltak for universell utforming og at dette i mange tilfeller vil være engangskostnader. For å stimulere til utbedring av folkehøgskolebygg er det allerede i dag en tilskuddsordning. Utvalget peker på et behov for tydeligere føringer for hvordan tilskuddet skal brukes og hvem tilskuddet skal gjelde for. Videre anbefaler utvalget å regulere hva husleietilskuddet skal dekke, der både nybygg og større rehabiliteringsprosjekter, og prosjekter som bidrar til større mangfold blant elever og ansatte bør omfattes. Spesielt positivt er det at utvalget tydeliggjør at universell utforming bør være et sentralt mål for tilskuddet.

Unge funksjonshemmede og FFO støtter utvalgets forslag om:

- *At nye skoler skal utformes etter krav om universell utforming i plan- og bygningslovens byggetekniske forskrift (TEK 17) og at eksisterende skoler må arbeide målrettet for å oppdatere eksisterende bygningsmasse til å møte kravene om universell utforming i så stor grad som mulig, og ved nybygg på eksisterende folkehøgskoler skal krav om universell utforming gjelde.*
- *At husleietilskuddet skilles ut som en egen søknadsbasert tilskuddsordning og endrer navn til tilskudd til folkehøgskolebygg.*
- *At alle folkehøgskoler skal være universelt utformet innen 2035.*
- *At lovkravene knyttet til læringsmiljø utvides til å gjelde både bo- og læringsmiljø, og at disse i større grad enn i dag tar høyde for at elevene oppholder seg på skolen 24 timer i døgnet.*
- *At godkjenningsskriteriene for folkehøgskoler inneholder eksplisitte krav til skolens lokaler.*
- *Nye godkjenningsskriterier for nye folkehøgskoler, og at disse tas inn i regelverket.*

Ordningen med brukerstyrt personlig assistanse (BPA) og andre kommunale støtteordninger

Vi er svært fornøyde med at utvalget viser til NOU 2021:11 Selvstyrt er velstyrt, og på bakgrunn av dette foreslår at ordningen med brukerstyrt personlig assistanse (BPA) skal inkludere folkehøgskolen som arena for personlig utvikling og samfunnsdeltakelse. BPA er et likestillingsverktøy, og for å i realiteten sikre like muligheter til å gå på folkehøgskole er det nødvendig å kunne ha BPA under folkehøgskoleåret. Universell utforming og god tilrettelegging vil gjøre et folkehøgskoleår tilgjengelig for veldig mange funksjonshemmede, men for enkelte er BPA helt avgjørende for å kunne fullføre et år på folkehøgskole. Videre peker utvalget på at det er viktig at BPA-ordningen eller andre kommunale støttetiltak kan tas med dit eleven trenger dem, også utover kommunegrensene. Dette mener vi må støttes. Ved mange folkehøgskoler foregår skolens aktiviteter og pedagogiske opplegg jevnlig utenfor kommunegrensen, gjerne i form av kortere og lengre turer. Det er derfor helt avgjørende at elever med BPA kan ta med assistenter dit eleven trenger dem. Dersom dette ikke sikres, vil ikke elever med BPA få et fullverdig og likestilt tilbud ved folkehøgskolen.

Unge funksjonshemmede og FFO støtter utvalgets forslag om:

- *At brukerstyrt personlig assistent eller andre kommunale støttetiltak kan tas med dit folkehøgskoleeleven trenger dem, også utover kommunegrensene.*

Kapittel 9 - Folkehøgskolen som en mangfoldig dannelsesinstitusjon

9.1 Et dannelsesbegrep for samtiden

Samfunnet er stadig i utvikling, og vi er enige med utvalget i at samfunnet må kunne forvente at folkehøgskolene blir mer mangfoldige. Utvalget peker på at elevmassen ved folkehøgskolene er relativt homogen, og ikke gjenspeiler mangfoldet i samfunnet. Vi er derfor positive til utvalgets forslag om å utvide formålsparagrafen.

Unge funksjonshemmede og FFO støtter utvalgets forslag om:

- *Å utvide formålsparagrafen for folkehøgskolene til "Folkehøgskolenes formål er å fremme allmenndanning, folkeopplysning, aktivt medborgerskap og menneskeverd. Folkehøgskolen skal bidra til økt livsmestring og mangfold, og være åpen for alle. Den enkelte folkehøgskole har ansvar for å fastsette verdigrunnlag innenfor denne rammen.", for å tydeliggjøre hva som er folkehøgskolens formål og mandat.*

9.4 Systematisk og strategisk kommunikasjonsarbeid

Vi er enig med utvalget i at folkehøgskolene har mye å gå på når det kommer til markedsføring av folkehøgskolene, og de må arbeide mer strategisk med kommunikasjon av skoletilbudet. Dette er en kjent problemstilling som også ble belyst i Unge funksjonshemmedes folkehøgskoleprosjekt fra 2019, og vi er takknemlig for at utvalget har lyttet til våre innspill. Mange funksjonshemmede opplever at folkehøgskolen ikke er et reelt alternativ, og det mangler representasjon av funksjonshemmede i kommunikasjonen for å rekruttere søkere. Dette medfører at funksjonshemmede ikke kjenner seg igjen i materiale skolene reklamerer med og føler ikke at skolene har et tilbud som passer for dem. Videre er informasjon en viktig del av

kommunikasjonsarbeidet. Blant annet er informasjon om tilgjengelighet og mulighet for tilrettelegging på de ulike folkehøgskolene viktig for elevene. Dersom en skole ikke er universelt utformet, vil dette også være verdifull informasjon. Denne informasjonen burde være lett tilgjengelig på folkehøgskolene sine egne nettsider.

Unge funksjonshemmede og FFO støtter utvalgets forslag om:

- *At folkehøgskolene må arbeide systematisk og strategisk med kommunikasjonsarbeid for å sikre at tilbudet blir kjent for alle aktuelle søkere og tilpasse kommunikasjonsmaterialet sitt, slik at potensielle søkere kan kjenne seg igjen i bildebruk og skriftlig materiale.*

9.5 Redusere økonomiske barrierer

Vi er enig med utvalget i at det er viktig å redusere økonomiske barrierer og at det bør settes inn økonomiske tiltak slik at elevbetalingen ikke blir for høy. Flere unge med funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom har lavere sosioøkonomisk status enn befolkningen ellers, i tillegg til at mange har merkostnader knyttet til sine helseutfordringer. Videre er vi enige i utvalgets forslag om at elevbetalingen skal være inklusive alle kostnader for folkehøgskoleåret, også det som i dag regnes som frivillige studieturer. Utvalget peker på at noen skoler tar ekstra betaling for eksempelvis glutenfritt kosthold. Vi mener at elever ikke skal betale ekstra for allergier og matintoleranser. Dette er ikke en preferanse, men tilrettelegging som er nødvendig med tanke på liv og helse. Utvalget påpeker at prisen også må inkludere alle mulige boformer, både enkeltrom og dobbeltrom. Dette er positivt med tanke på inkludering av funksjonshemmede elever som, på grunn av sin funksjonsnedsettelse, har behov for enkeltrom, men som med utvalgets forslag ikke må belastes ekstra økonomisk for å ha dette behovet.

Utvalget foreslår å sette maksprisen for et folkehøgskoleår til 1,2 ganger Lånekassens maksimale grense for lån og stipend. Videre argumenterer utvalget med at elevene vil ha mulighet til å ha sommerjobb eller skaffe noe inntekt i tillegg til lån og stipend for å dekke kurs som koster mer enn det man får i utdanningsstøtte. Flere funksjonshemmede har ikke mulighet til å ha sommerjobb eller jobbe deltid. For de som ikke har mulighet til å jobbe deltid kan man motta et tilleggsstipend som vil kompensere for noe av inntekten til en eventuell deltidsjobb. Imidlertid vil vi poengtere at mange funksjonshemmede har merutgifter som følge av sin funksjonsnedsettelse eller kroniske sykdom. For enkelte vil dette stipendet dekke disse ekstrautgiftene, og vil ikke kunne benyttes til å dekke kurs som koster mer enn den foreslåtte maksprisen på et folkehøgskoleår på 1,2 ganger Lånekassens grense for lån og stipend. Funksjonshemmede elever kan også oppfylle retten til studiestøtte for 12 måneder, og støtten de får for den ellefte og tolvte måneden (sommerferien) vil være en kombinasjon av lån og stipend på lik linje med studiestøtten i de resterende 10 månedene. Det betyr at for de som ikke kan ha sommerjobb er en stor andel av støtten de mottar lån som må betales tilbake igjen. Funksjonshemmede får derfor ekstra lån istedenfor ekstra inntekt fra sommerjobb som andre får. Dersom denne støtten hadde det vært et rent stipend ville det vært en reell kompensasjon for tapt inntekt fra sommerjobb.

Utvalget nevner at av hensyn til mangfold må alle skoler tilby minst et kurs som koster mindre eller det samme som utdanningsstøtten for et folkehøgskoleår. Vi er positive til forslaget, men mener det er behov for å vurdere hvorvidt det er tilstrekkelig at hver skole kun tilbyr ett kurs som faller inn under utdanningsstøtten. Eksempelvis kunne det vært en prosentandel av skolens linjer som koster mindre eller det samme som utdanningsstøtten. Dette for å bidra til reell valgmulighet for en større gruppe elever. Eksempelvis kan det føre til at flere unge med funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom som ikke har mulighet til å ta kurs som koster mer enn utdanningsstøtten, og som allerede har et snevert tilbud på grunn av manglende tilgjengelighet og tilrettelegging, får et bredere tilbud.

Vi er positive til utvalgets forslag om en mangfoldspott på 3 millioner, og spesielt at skolene kan søke støtte til tilretteleggingstiltak for personer med funksjonsnedsettelse. Vi er også enige med utvalget om at de som skal forvalte støtteordningen bør ha kunnskap om mangfold for å kunne gjøre gode vurderinger av ulike søknader. Av erfaring vet vi at funksjonshemmede ofte blir glemt når det snakkes om mangfold. Det er derfor viktig med god kompetanse på mangfold slik at funksjonshemmede inkluderes, på lik linje med andre grunnlag som eksempelvis kjønn og etnisitet.

I utvalgets forslag om å begrense reisevirksomhet står det i vurderingen av om reiser skal gjennomføres at hensyn til klima, miljø og pris skal veie tungt, og at forutsetningen for reisen bør være at den er nødvendig for det pedagogiske opplegget på kurset. Vi er tydelige på at tilretteleggingsbehov ved eventuelle reiser ikke skal være en grunn til å begrense reisevirksomheten dersom reisen anses som nødvendig for det pedagogiske opplegget på kurset. Tilgjengelighet og tilrettelegging må derimot inngå i vurderingen med tanke på valg av destinasjon for å sikre at alle elever kan delta på lik linje.

Unge funksjonshemmede og FFO støtter utvalgets forslag om:

- *At elevbetalingen skal være inklusive alle kostnader for folkehøgskoleåret.*
- *Makspris for elevbetaling for et folkehøgskoleår tilsvarende 1,2 ganger Lånekassens satser for lån og stipend.*
- *At alle folkehøgskoler må ha minimum ett kurs som har elevbetaling innenfor Lånekassens satser er positivt, men det bør vurderes hvorvidt dette er tilstrekkelig for å sikre reell valgmulighet av skoler og kurs.*
- *Å opprette en søknadsbasert tilskuddspott på 3 millioner til mangfoldstiltak i folkehøgskolen som Utdanningsdirektoratet får forvaltningsansvar for.*

9.7 Samarbeid med videregående skoler om formell kompetanse

Unge funksjonshemmede og FFO er positive til utvalgets forslag om at folkehøgskoler som ønsker å lage opplegg for elever som har falt ut av videregående opplæring, bør få anledning til det. En del funksjonshemmede har utfordringer med å fullføre videregående opplæring på grunn av manglende tilrettelegging. Det å kunne fullføre videregående opplæring parallelt med å gå på folkehøgskole kan være et positivt tiltak for å sikre at elever med frafall i videregående skole har en mulighet til å fullføre videregående opplæring. Tiltaket vil være spesielt viktig med tanke på muligheter til videre utdanning og arbeidsliv.

Unge funksjonshemmede og FFO støtter utvalgets forslag om:

- *At folkehøgskoler som ønsker å lage opplegg for elever som har falt ut av videregående opplæring bør få anledning til det.*

9.8 Flere rollemodeller og 9.10 Kjønnsmangfold

Vi støtter forslaget om å sette i gang et systematisk arbeid for å rekruttere ansatte med minoritetsbakgrunn og/eller med nedsatt funksjonsevne. Representasjon og mangfold er viktig både i elevmassen og blant ansatte. Vi ønsker å påpeke at universell utforming og tilrettelegging vil være essensielt dersom funksjonshemmede skal kunne jobbe på folkehøgskolen. Enkelte tilretteleggingstiltak, slik som universell utforming av skolebygget, vil for øvrig være tiltak som kan gagne både ansatte og elever.

For å ivareta et interseksjonelt perspektiv, skeive minoriteter, samt doble og triple minoriteter er Unge funksjonshemmede også positive til utvalgets forslag om å inkludere alle kjønn i læringsmiljøparagrafen.

Unge funksjonshemmede og FFO støtter utvalgets forslag om:

- *At folkehøgskolene setter i gang et systematisk arbeid for å ansette flere med minoritetsbakgrunn eller ulike former for funksjonsnedsettelse, slik at alle elever har rollemodeller de kan kjenne seg igjen i på skolen.*
- *At folkehøgskoleloven § 5a om læringsmiljø endres slik at det står at læringsmiljøet skal være innrettet for elever av alle kjønn.*

9.9 Kompetanse og ressurser til tilrettelegging

Fire av landets folkehøgskoler er spesialisert på tilrettelegging for nedsatt funksjonsevne, noe som er et positivt tilbud for målgruppene til disse fire folkehøgskolene. Unge funksjonshemmede og FFO er tydelige på at disse fire folkehøgskolene er nødvendige for å sikre et godt folkehøgskoletilbud til alle, samtidig som et aktivt arbeid for å inkludere funksjonshemmede i ordinære folkehøgskoler er helt essensielt. Vårt inntrykk er at utvalget har merket seg det samme, der de både ser viktigheten av de fire skolene og de ser viktigheten av inkludering ved resten av landets folkehøgskoler.

Videre får disse fire skolene et eget tilskudd i tillegg til det ordinære elevtilskuddet for å dekke ekstra lærerressurser og særskilt kompetanse. Det har derimot ikke blitt gjennomført en evaluering av ordningen for særtilskudd, og det er uvisst om særtilskuddet reflekterer behovet elevene ved de fire skolene har. Vi er positive til utvalgets forslag om en evaluering av særtilskuddet og forslaget om å utrede tilskuddsbehovet ved alle skolene. Utvalget peker på at folkehøgskolen skal være åpen for alle, noe som blant annet krever at folkehøgskolene har ressurser til å ta opp elever som trenger mer tilrettelegging. I en eventuell evaluering av særtilskuddet er det nødvendig å ha fokus på skolenes reelle behov. Samtidig er det nødvendig å belyse viktigheten av tilbudene de fire skolene har for sine elevgrupper.

Kapittel 10 – Dimensjonering av folkehøgskolesektoren

10.3 Nedre grense for antall elever for oppstart av et folkehøgskoleår

Utvalget foreslår en nedre grense for elevtall for å kunne starte opp et folkehøgskoleår, og foreslår at grensen settes til 20 elever. Vi mener det i utvalgets forslag må være en unntaksregel for skoler som retter seg direkte mot en spesifikk elevmasse. Eksempelvis er Ål Folkehøgskole spesielt tilrettelagt for døve, hørselshemmede og tegnspråklige elever. Skolen har vanligvis rundt 20 elever, men har også vært nede i 10 elever ved oppstart. Dersom det ikke åpnes for en unntaksregel for enkelte skoler vil viktige tilbud som enkelte folkehøgskoler har i dag kunne forsvinne. Ål Folkehøgskole er en av de fire skolene som mottar særtilskudd, og et alternativ kunne vært å åpne for en unntaksregel når det gjelder elevtall for disse skolene. Videre er vi positive til at utvalget gir skolene ett år på å få opp elevtallet, og at skolen i den perioden får statstilskudd for å kunne beholde ansatte ved skolen.

Unge funksjonshemmede og FFO mener:

- *Det må åpnes for unntak fra den nedre grensen for elevtall for folkehøgskoler som retter seg direkte mot en spesifikk elevmasse eller har et kurstilbud som ingen andre av landets folkehøgskoler har.*

10.6 Opptakssystem

Unge funksjonshemmede og FFO er enig i utvalgets forslag om å innføre inntaks bestemmelser som regulerer hva som kan legges til grunn for prioritering av søkere ved oversøking til folkehøgskolen. Vi er enige i at karakterer og fravær fra videregående skole eller grunnskole ikke skal kunne brukes som inntakskriterier. Flere i vår målgruppe kan være mye borte fra skolen på grunn av kronisk sykdom eller lengre sykehusopphold, og har derfor høyt fravær. Hvis fravær skal være et krav for opptak vil mange funksjonshemmede ikke ha mulighet til å komme inn på folkehøgskole. Karakterer er også utfordrende som et opptaksgrunnlag. Eksempelvis kan personer med dysleksi/dyskalkuli/lærevansker ha utfordringer med å få høye karakterer på grunn av mangel på tilrettelegging. Utvalget påpeker også at folkehøgskolen er et sted hvor man er til stede her og nå og ikke skal vurderes på bakgrunn av tidligere prestasjoner og videre planer. Vi er enige om at informasjon om kriterier for opptak må komme klart fram både på skolenes egne nettsider og på www.fhs.no. Det samme gjelder hva som vektlegges ved rangering av søkere ved oversøking.

Utover dette sier utvalget lite om hva som skal være kriteriene for inntaksbestemmelsene, og vi ønsker å presisere at det i vurderingene ved inntak er viktig at folkehøgskolene ikke diskriminerer eller utelukker visse grupper. Det er en risiko for at subjektive vurderinger vil hindre mangfold. Det eksisterer mange fordommer om funksjonshemmede og det er derfor fare for at funksjonshemmede ikke prioriteres ved inntak på grunn av fordommer eller manglende kunnskap. Eksempelvis tilbyr mange folkehøgskoler kurs med reiser, og for enkelte unge med funksjonsnedsettelse kan en reise kreve god planlegging. Selve reisen er ikke en barriere for deltakelse, men det kan tenkes at folkehøgskolene ikke tar inn funksjonshemmede med bakgrunn i reisevirksomhet. Dette vil i så fall være diskriminerende praksis, og føringene som legges ved inntaksbestemmelsene må sikre ikke-diskriminerende praksis.

Vi støtter forslaget om en felles søknadsfrist og felles tilbudsdato for opptak til folkehøgskole. Dette for å sikre at alle tilbud om skoleplass sendes ut samme dag, at søkerne får enkelt oversikt over om de har fått skoleplass ved en eller flere skoler, eller om de må søke på flere skoler. Dette vil gjøre det enklere å få oversikt og planlegge neste skoleår, noe som for mange funksjonshemmede vil være essensielt. Felles søknadsfrist vil også være mer rettferdig med tanke på at de som søker tidlig ikke får en fordel ved å søke lenge før fristen. For unge med funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom er det ikke ukjent at det kan være utfordringer knyttet til kort tid mellom svar på opptak og oppstart. Det vil derfor være viktig å sikre at tilbudsdatoen for opptak kommer innen rimelig tid med tanke på oppstart av folkehøgskoleåret. Videre er vi enige i forslaget om at etter søknadsfristen og første utsending av tilbud har skolene løpende opptak til ledige plasser. Dette vil åpne opp for muligheten for å søke folkehøgskole dersom man eksempelvis ikke får tilbud om plass til å ta høyere utdanning og må gjøre endringer i planene sine.

Unge funksjonshemmede og FFO støtter utvalgets forslag om:

- *At det innføres inntaks bestemmelser som regulerer vurderingsgrunnlaget for prioritering av søkere ved oversøking til folkehøgskolen må beholdes.*
- *At det settes en felles søknadsfrist og tilbudsdato for opptak til folkehøgskole og at etter denne søknadsfristen og første utsending av tilbud har skolene løpende opptak til ledige plasser.*

Unge funksjonshemmede og FFO mener:

- *Karakterer og fravær fra videregående skole eller grunnskole ikke skal kunne brukes som inntakskriterier. Inntakskriteriene og hva som vektlegges ved rangering av søkerne må komme klart fram både på folkehøgskolenes egne nettsider og på www.folkehogskole.no.*

Kapittel 11 – Kvalitet i folkehøgskolesektoren

Utvalget peker på at det mangler informasjon om elevenes opplevelse av kvaliteten ved skolen, statistikk over ansatte og mangfolds-indikatorer på folkehøgskolene. Vi er enig med utvalget i at kvalitetssystemer i folkehøgskolen bør videreutvikles slik at man kan avdekke utfordringer, sette inn tiltak og dokumentere igangsatte tiltak og resultatene av tiltakene. Videre syns vi forslaget om å stille krav til at undervisningstilbudene skal evalueres med elevene er positivt. Medvirkning fra folkehøgskoleelevene er viktig, og retten til medbestemmelse er lovfestet. Samtidig ønsker vi å bemerke at ungdom med funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom i stor grad er underrepresentert i elevrådene. Mange opplever også at deres interesser ofte ikke tas opp i elevrådets arbeid. Vi mener derfor at demokratiet på folkehøgskolene i større grad bør ivareta behovene til mangfoldet i elevmassen. Folkehøgskolene bør jobbe målrettet for å øke representasjonen av elever med funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom i elevrådene.

Forslaget om en årlig elevundersøkelse er veldig positivt. Vi vil imidlertid poengtere at det er viktig at denne undersøkelsen avdekker forhold som er essensielle for unge med

funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom, eksempelvis tilrettelegging. Elevundersøkelsen må være universelt utformet slik at alle elever har mulighet til å svare på undersøkelsen.

Unge funksjonshemmede og FFO støtter utvalgets forslag om:

- *At det årlig gjennomføres en nasjonal elevundersøkelse blant folkehøgskoleelevene etter mal fra Studiebarometeret.*

Kapittel 12 – Styling, tilsyn og ansvar i folkehøgskolesektoren

12.5 Elevens rettigheter og plikter

Folkehøgskoleelever bør ha like sterkt rettsvern som andre elever og studenter. Vi er derfor enig med utvalget i at alle folkehøgskolene bør ha offentlige tilgjengelige skolereglement som beskriver hvordan og hvem som håndterer elevenes rettigheter. Det er viktig for elevene å vite hvilke rettigheter de har, også før de søker folkehøgskole. For elever med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer vil det være viktig å vite hvilke konkrete rettigheter de har med tanke på tilpasning av studiesituasjon, pedagogisk støtte og fysisk miljø. Flere unge synes det er vanskelig å vite hva man har krav på og at det er knyttet usikkerhet til hvilke rettigheter de har til å bli vurdert for folkehøgskolen på lik linje med andre. I forbindelse med dette er vi også enige i at folkehøgskoleelevene skal ha tilgang til elevombud slik at de har noen utenfor egen skole som de kan henvende seg til ved tvil om rettigheter og få bistand i saker som gjelder brudd på skolereglene, og at denne retten bør lovfestes. Dessverre er det mange unge med funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom som opplever at det er forskjell på å ha rett, og det å få rett.

Unge funksjonshemmede og FFO støtter utvalgets forslag om:

- *At folkehøgskolene skal ha et skolereglement som er offentlig kjent og tilgjengelig for elevene, også før de søker skoleplass.*
- *At alle folkehøgskoleelever skal ha tilgang til et elevombud, og at denne retten skal legges inn i regelverket. Ombudet bør ha en uavhengig stilling og ansettes i Folkehøgskolerådet.*

Kapittel 13 – Statens tilskudd til folkehøgskolesektoren

I utredningen peker utvalget på tilskudd folkehøgskolene mottar, og hvordan de ulike elevtilskuddene er organisert. Utvalget belyser flere problemer med dagens ordning for elevtilskudd. Det er problematisk at elever med ekstra behov bare utløser ekstra tilskudd hvis folkehøgskolen har elever under sitt godkjente elevtall. En utfordring er at det ikke finnes muligheter i dagens tilskuddsmodell for å dekke utgifter til elever med ekstra behov på annet vis. Videre er det forsinkelser i tilskuddsordningen for dobbelt elevtilskudd og særtilskudd som medfører at skolene mottar det ekstra tilskuddet to til fire år etter at eleven har gått ved skolen. Vi støtter utvalgets mening om at det bør være større valgfrihet enn i dag til å velge folkehøgskole for elever med behov for ekstra tilrettelegging, samt at ordningene med dobbelt elevtilskudd og særtilskudd bør bli mer like på sikt. Spesielt positivt er utvalgets forslag om at det ekstra tilskuddet for elever med behov for tilrettelegging skal utbetales mens eleven er på folkehøgskolen. Dersom dagens praksis forblir uendret vil det kunne medføre at folkehøgskoler

ikke tar inn funksjonshemmede elever av økonomiske årsaker. Dette vil være diskriminering, i tillegg til at det vil ha store konsekvenser for mangfoldet ved folkehøgskolen.

Unge funksjonshemmede og FFO støtter utvalgets forslag om:

- *At alle elever i folkehøgskolen skal gi rett til statstilskudd.*
- *At ordningen med ekstra tilskudd for elever med behov for ekstra tilrettelegging bevares, men at ordningen utredes for å bli mer treffsikker.*
- *At det ekstra tilskuddet utbetales mens eleven er på folkehøgskolen.*

Med vennlig hilsen,

Ingvild Østli
Generalsekretær
Unge funksjonshemmede

Ingrid Thunem
Styreleder
Unge funksjonshemmede

Eva Buschmann
Styreleder
Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon

Lilly Ann Elvestad
Generalsekretær
Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon

Følgende av Unge funksjonshemmedes medlemsorganisasjoner stiller seg bak høringssvaret:

Astma- og Allergiforbundets Ungdom

Foreningen for Muskelsykes Ungdom

ADHD Norge Ung

Dysleksi Ungdom

NORILCOs Ungdom

Norges Blindforbunds Ungdom